

1943, júl, 27. Bez adresáta. G. Fleischmannová píše, že minister vnútra A. Mach a 14. oddelenie ministerstva vnútra pripravujú ďalšie deportácie. Pokračujú rokovania o peniazoch. Pracovná skupina sa sústreďuje na pašovanie židovských väzňov z Poľska do Maďarska.

Posledná správa

D o d a t o k II.

Pretože sa odcestovanie kuriéra najnovšie zdržalo, musím Vám dnes písať znova v hodine najväčšej pohromy a najťažšieho otrasu.

V priloženej správe som uviedla, že na Slovensku dochádza k závažným protizidovským akciám. Už v posledných 14 dňoch sa stále objavovali ich príznaky a v minulom týždni začala divá tlačová kampaň.

V priloženej správe vidíte takýto článok, avšak iné noviny v tunajšom jazyku priniesli ešte oveľa zúrivejšie vyhlásenia a správy. V piatok 23. t.m. nastala znova ťažká kríza. Menahel leinjane penim²⁴⁰ žiada totiž pokračovanie deportácií a ide asi o 5 až 6 zásielok. Menahel²⁴¹ oddelenia väzňov už dostal príslušné pokyny. Znova prebiehajú ťažké a najťažšie rokovania. Preto potrebujeme naliehavo Esrim wechamischa Alafim Stefan,²⁴² tento krát výnimočne priamo, aby sme mohli vyhovieť terajším požiadavkám darcov Ksafim²⁴³. V opačnom prípade si neviem rady, ako udržať Machnota.²⁴⁴ Od toho teraz závisí všetko. Skutočná situácia je v skutočnosti oveľa kritickejšia, pretože:

1/ Hameoraoth ezel Fano²⁴⁵ sa rozhodlo, že treba dodať konečné vyúčtovanie a že otázku, ktorá sa nás týka, treba úplne vyriešiť v súlade s doteraz osvedčeným programom. To sa vzťahuje predovšetkým na takých partnerov, ktorí vedia, že nemajú čo stratíť a že by im nejaké alibi ani nepomohlo.

2/ Naša vláda, prirodzene, nevie o rokovaníach s Willym a má zato, že keď je všetko patrične pripravené, W. zásielku²⁴⁶ bez problémov prevezme. My však vieme, že pre

²⁴⁰ V zmysle: minister vnútra (A. Mach).

²⁴¹ Bol ním vedúci 14. oddelenia ministerstva vnútra A. Vašek.

²⁴² 25 000 dolárov

²⁴³ Peňazi.

²⁴⁴ Pracovné tílby na Slovensku. Tie boli pre Fleischmannovú prioritou, pretože predstavovali reálnu možnosť záchranu pred deportáciami.

²⁴⁵ V zmysle: Na základe rokovaní.

²⁴⁶ Fleischmannová pod zásielkami myslela transporty.

rokovania s Willym dňa 5. t.m. z našej strany okrem pripravených návrhov a podmienok niet nič konkrétneho, na čo som už predsa vo svojej správe dost' jasne poukázala. Keď navyše zohľadníme súčasné udalosti u Fano, potom sa treba obávať, že W. môže reagovať iba tak, že si myslí, že ho chceme len odkazovať na neskoršiu dobu, na čo však on už nemá čas. Preto je isté, že W. vyhovie návrhu tunajšej vlády, aby zásielku prevzal, lebo nemá prečo tak neurobiť.

3/ Dňa 25.t.m. sme dostali oznámenie, že Ziruth Aschkenasit²⁴⁷ pripravujú plán, podľa ktorého majú byť povolaní všetci muži vo veku od 16 do 60 rokov a zaradení do pracovnej služby. Samozrejme, nie v tuzemsku, ale na územiach podľa rozkazu Nemcov. Aj s vybavením tejto veci sa čaká na príchod W., lebo bez neho nemožno na Slovensku nič podniknúť.

4/ Tí partneri, s ktorými sme kvôli odvráteniu deportácií rokovali v apríli, boli doteraz uspokojení iba čiastočne alebo vôbec nie. Preto títo partneri, nie z altruistických motívov práve taktovo označení, už našim sľubom neveria. K tomu pristupuje ešte okolnosť, že patria do tej kategórie, ktorej budúcnosť sa zdá byť spečatená. Okrem toho sú takí partneri, ako napríklad „Alexandra“ a „Hans“²⁴⁸, ktorí sa prejavili ako dobrí spolupracovníci, avšak chcú mať z našej strany známou formou zabezpečenú protislužbu.

5/ Nezávisle od hroziaceho nebezpečenstva deportácií stojí veľká Sekanah,²⁴⁹ totiž sústrediť zvyšok tých, čo tu zostali. Akokoľvek sme sa museli vyslovovať za tábory, treba predsa len podniknúť všetko, aby sústreďovania nenadobudli príliš veľký rozsah. V najbližšej budúcnosti, ktorá môže byť spojená so šialenými nebezpečenstvami a katastrofami, znamená masová koncentrácia maximálne nebezpečenstvo pre život, lebo absolútne nie je možné urobiť preventívne opatrenia.

Vo svojej správe som už spomenula, že na Slovensku sa prijalo veľa protizhídovských opatrení. Poukázala som aj na to, že možno odvrátiť transporty, ako aj Infans-Zároth,²⁵⁰ ak budeme mať potrebné finančné prostriedky. Existujú záväzky z apríla, uzavreté vo chvíľach najväčšieho nebezpečenstva deportácií. Na základe týchto prísľubov urobili naši partneri možné maximum na to, aby transporty odvrátili.

O veľkom pláne som sa predsa dost' jasne vyjadrila; znova opakujem, že odmietam akokoľvek zodpovednosť, ak kvôli postojom našich zahraničných priateľov plán stroskotá. Dňa

²⁴⁷ Nemci, nemeckí úradníci.

²⁴⁸ Totožnosť spojky „Alexandra“ sa mi nepodarilo zistiť. V prípade spojky „Hans“ ide o Hansa Weissa, člena Balómer Hacar, ktorý vo svojom byte skrýval formuláre, falošné doklady, pečiatky a zbrane, potrebné pri pašovaní židovských utečencov z Poľska do Maďarska.

²⁴⁹ Námaha.

²⁵⁰ Útrpenie.

5. budúceho mesiaca sa má rozhodnúť o osude tých Jehudim, ktorí ešte žijú v nebezpečnej oblasti. V histórii to bude jedinečné; hoci bolo možné zachrániť zotročených na smrť odsúdených priateľov, táto šanca sa nevyužila. Nepriala by som si niesť takú veľkú zodpovednosť.

Napriek našim dnešným tiesnivým starostiam, keď nevieme, čo prinesie zajtrajšok, vytýčili sme si teraz posvätnú úlohu zachraňovať vložkov z Poľska. Zatiaľ čo našim životom hrozí nebezpečenstvo, akcia napreduje a počet premiestnených do Maďarska každou hodinou rastie. Ďakujeme Bohu, že nám dáva to šťastie pomáhať, hoc aj v poslednej chvíli.

Podľa našej tradície ten, kto dáva, zároveň dostáva a ten kto dostáva, zároveň dáva. Uzatváram toto S.O.S. s domnienkou a nádejou, že ako darca chápete svoje poslanie ako ten, kto dostáva, lebo ste v tej šťastnej situácii, že prežívate šťastie a radosť toho, kto dáva

Yad Vashem, Jeruzalem, M 20/94

21.

1943, september, 1. V liste G. Fleischmannová prosí S. Mayera o švajčiarske franky potrebné na chod pracovných táborov i na ďalšiu pomoc pre Poľsko.

Milý strýčko Sally!

potvrdzujem Váš prvý list zo 4. augusta t.r. a ďakujem Vám v mene všetkých za Vašu stále preukazovanú dobrotu.

Z priložených správ uvidíte situáciu v celej jej vážnosti a ja Vás veľmi prosím, aby ste vyhovelí našim žiadostiam, ihneď uvoľnili nám už prisľúbené peniaze a dali ich Hugovi k dispozícii.

Konkrétne mám k Vám tieto prosby:

1/ Vzhľadom na v správe „Ella“²⁵¹ uvedené trvajúce i rastúce záväzky, prosím uvoľniť na ich splnenie určené a už splatné finančné prostriedky.

2/ Prosím Vás, aby ste láskavo uvoľnili v Nathans peniaze, povolené pre tábory.

Ako sme už viackrát oznámili, tábory sú jedným z našich najosvedčenejších prostriedkov na odvrátenie deportácií. A preto je bezchybné fungovanie týchto táborov pre

²⁵¹ Slovensko.